

LAUDATOR

TEMPORIS ACTI

*Studia z dziejów sztuki i kultury
ofiarowane Księdzu Doktorowi Janowi Niecieckiemu
w 65. rocznicę urodzin*

KATOLICKI UNIWERSYTET LUBELSKI JANA PAWEŁA II
WYDZIAŁ NAUK HUMANISTYCZNYCH

INSTYTUT HISTORII SZTUKI

LAUDATOR TEMPORIS ACTI

*Studia z dziejów sztuki i kultury
ofiarowane Księdzu Doktorowi Janowi Niecieckiemu
w 65. rocznicę urodzin*

Redakcja
Irena Rolska, Krzysztof Gombin, Krzysztof Przylicki

WYDAWNICTWO KUL
LUBLIN 2015

Recenzenci

prof. dr hab. Jan W. Sienkiewicz

prof. dr hab. Waldemar Deluga

Opracowanie redakcyjne

Lucyna Górna

Opracowanie komputerowe

Jarosław Bielecki

Projekt okładki i stron tytułowych

Agnieszka Gawryszuk

Na okładce

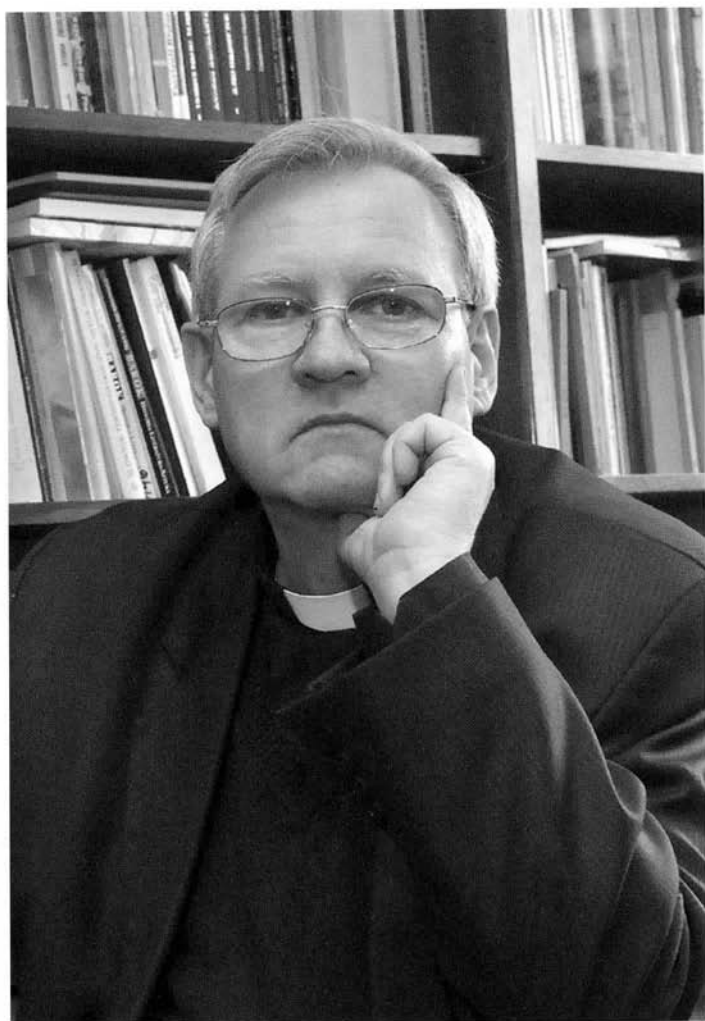
fragment Altany "Pod Orłem" na terenie Parku Branickich w Białymstoku

© Copyright by Wydawnictwo KUL, Lublin 2015

ISBN 978-83-8061-069-9

Wydawnictwo KUL
ul. Konstantynów 1 H, 20-708 Lublin
tel. 81 740-93-40, fax 81 740-93-50
e-mail: wydawnictwo@kul.lublin.pl
<http://wydawnictwo.kul.lublin.pl>

Druk i oprawa: ALNUS Sp. z o.o.,
ul. Wróblowicka 63, 30-698 Kraków
<http://alnus.pl>

Ksiądz Jan Nieciecki

SPIS TREŚCI

Tabula Gratulatoria	7
IRENA ROLSKA	
Ksiądz Doktor Jan Nieciecki	9
Publikacje ks. Jana Niecieckiego	13
Referaty wygłoszone na sympozjach przez ks. Jana Niecieckiego	23

I. Sacrum

MIROŚŁAWA OŁDAKOWSKA-KUFLOWA	
<i>Annunziata</i> Romana Brandstaettera	29
MARCIN WAWERSKI	
Recepcja ikonograficzna w kontekście kultu Chrystusa Miłosiernego na wybranych przykładach	41
URSZULA M. MAZURCZAK	
Ołtarzyk klarysek w Muzeum Narodowym w Warszawie. Ukrzyżowanie Chrystusa i Święte Oblicze w teologii św. Bonawentury ...	53
JAN P. DETTLAFF Opat Aleksander Kęsowski, cysters oliwski.	
Misjonarz i mecenas sztuki	73
DANUTA DETTLAF	
Archidiakon pomorski Mateusz Jan Judycki realizatorem myśli <i>Tridentinum</i>	87
JULIUSZ GAŁKOWSKI	
O księciu i biskupie oraz o pewnej pieczęci i ich relacji z rozbitym królestwem	103
JERZY T. PETRUS	
Prowincjonalny odbłask wielkiej sztuki – obraz <i>Zaślubiny Klementyny Sobieskiej z Jakubem Stuartem</i> ze zbiorów Sobieskich w Żółkwi	113

KRZYSZTOF PRZYLIICKI

- Obrazy malarzy włoskich ze zbiorów muzealnych
 Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II 125

KS. ANDRZEJ WITKO

- Cykl malowideł z wielkiego dziedzińca sewilskiego klasztoru
 Merced Calzada ilustrujący historię zakonu mercedariańskiego 135

O. CYPRIAN J. MORYC

- Contemplare et contemplata aliis tradere. Ambona bernardyńska 149

MAŁGORZATA KIERCZUK-MACIESZKO

- Srebra liturgiczne z fundacji opata Marka Łętowskiego 165

II. Profanum

JACEK GAJEWSKI

- Pomnik Czarnieckiego w Tykocinie – jego autor i wykonawca:
 Coudray i Redler ? 183

PIOTR ŁUGOWSKI

- „Aby to mogło być ubogo, a chędogo, w proporcji moich możliwości”
 Przemiany siedleckiego pałacu Aleksandry Ogińskiej
 w świetle źródeł archiwalnych 219

MAŁGORZATA SZAFRAŃSKA

- „Naszych prababek przyjaciółki najserdeczniejsze”
 albo ogród jako zabytek w polskim piśmiennictwie XIX wieku 233

IRENA ROLSKA

- Królewskie uroczystości i zabawy w czasach saskich 243

ANNA WIŚNICKA

- Pałac w Moritzburgu: największa zachowana *in situ*
 kolekcja kurdybanów 251

AGNIESZKA BENDER

- Louis Delanois – twórca mebli dla króla Stanisława
 Augusta Poniatowskiego 259

KRZYSZTOF GOMBIN

- Głowa *Naypierwszych Koron Godna...*, czyli epitalamium
 z ceremoniałem sejmowym w tle 269

TABULA GRATULATORIA

Artur Badach
Zbigniew Bania
Andrzej Baranowski
Tadeusz Bernatowicz
Andrzej Betlej
Magdalena Białonowska
Ks. Piotr Borowiec
Juliusz A. Chrościcki
Krzysztof J. Czyżewski
Maria i Jerzy Gałkowsky
Piotr Gryglewski
Karol Guttmejer
Monika Iwanek
Agata Iwaniak
Piotr Jamski
O. Tomasz Jank
Katarzyna Kostrzewska
Jerzy Kowalczyk
Piotr Krasny
Marta Król
Ewa Kubiak
Kazimierz Kuczman
Seweryn Kuter
Marta Łukasik
Seweryn Malawski
Ks. Piotr Maniurka
Ireneusz Marciszuk

Ks. Robert Mironczuk

Łukasz Młynarski

Rafał Nawrocki

Paweł Nowacki

Marcin Nyga

Anna Oleńska

Andrzej K. Olszewski

Magdalena Piwocka

Jakub Pokora

Michał Rut

Jan W. Sienkiewicz

Jakub Sito

Józef Skrabski

Antoni Stępień

Paweł Sygowski

Marek Walczak

Michał Wardzyński

Anna Wójtowicz

Artykuły

Agnieszka Bender

Danuta i Jan Dettlaffowie

Jacek Gajewski

Juliusz Gałkowski

Krzysztof Gombin

Małgorzata Kierczuk-Macieszko

Piotr Ługowski

Urszula M. Mazurczak

o. Cyprian J. Moryc

Mirosława Ołdakowska-Kuflowa

Jerzy Petrus

Krzysztof Przylicki

Irena Rolska

Małgorzata Szafrąńska

Marcin Wawerski

Anna Wiśnicka

Ks. Andrzej Witko

KSIĄDZ DOKTOR JAN NIECIECKI

Czy to możliwe, że ksiądz doktor Jan Nieciecki pozostawił uniwersytet i podążył do swojego rodzinnego miasta, Białegostoku, by rozpocząć nowy etap życia na zasłużonej, chociaż trudno w to uwierzyć, emeryturze. Nasza znajomość, zamieniona w przyjaźń, trwa bez mała od czterdziestu lat. Już w okresie studiów ksiądz Jan dał się poznać jako wybitny student o ogromnej wiedzy, bo historia sztuki była jego pasją – można rzec – od najmłodszych lat. Wybór studiów z historii sztuki był świadomym życiowym krokiem młodego kapłana, który jak się okazało, w późniejszych latach miał stać się znakomitym nauczycielem akademickim.

Ksiądz Jan Nieciecki urodził się 22 grudnia 1948 r. w Białymstoku jako syn Henryka i Eugenii z Wilczewskich. Po maturze w 1966 r. wstąpił do Archidiecezjalnego Wyższego Seminarium Duchownego w Białymstoku, po ukończeniu którego otrzymał święcenia kapłańskie 11 czerwca 1972 r.

Po kilkuletniej pracy duszpasterskiej w latach 1977-1982 ukończył studia z historii sztuki na Wydziale Nauk Humanistycznych KUL. W trakcie studiów otrzymał nagrodę Polskiej Akademii Nauk za bardzo dobre wyniki w nauce, po ich zakończeniu uzyskał dyplom z wyróżnieniem magistra historii sztuki. Tematem pracy magisterskiej, później opublikowanej, napisanej pod kierunkiem prof. dra hab. Antoniego Maślińskiego był wystrój snycerski z XVIII wieku w kościele pod wezwaniem Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny w Białymstoku. Profesor Antoni Maśliński wywarł szczególny wpływ na młodego badacza i wyznaczył drogę jego dalszej pracy naukowej.

Po powrocie do diecezji ksiądz Jan Nieciecki pracował w duszpasterstwie. W tym czasie przewodniczył od 1982 r. Archidiecezjalnej Komisji Sztuki Kościelnej, a w latach 1989-1994 był też członkiem Komisji Sztuki Kościelnej Episkopatu Polski. Wykładał historię sztuki kościelnej z elementami konserwacji zabytków w seminariach duchownych w Białymstoku, Elku i Drohiczyńie oraz

na studiach katechetycznych w Białymstoku i Wilnie. Prowadził też wykłady w Politechnice Białostockiej i w Uniwersytecie Trzeciego Wieku w Białymstoku.

Równocześnie ksiądz Jan Nieciecki uczestniczył w seminarium doktoranckim prof. Antoniego Maślińskiego w KUL. Przez cały czas kontynuował badania naukowe, poświęcając wiele czasu kwerendom archiwalnym, głównie w Warszawie (zwłaszcza w AGAD), ale też w Krakowie, Białymstoku, Przemyśle, Siedlcach, Lublinie, Tyczynie, Wrocławiu oraz za granicą (Wilno, Lwów, Mińsk). Odbывał też liczne podróże zagraniczne w poszukiwaniu analogii do obiektów, będących przedmiotem swoich zainteresowań. Badania te koncentrowały się wokół problemu mecenatu artystycznego Jana Klemensa Branickiego, niezwykle ważnego dla dziejów sztuki polskiej XVIII wieku. Owocem tych badań jest kilkadziesiąt artykułów, opublikowanych w wydawnictwach naukowych, i wygłoszonych podczas sesji naukowych referatów. W pracach tych wykorzystał jedynie niewielką część zebranych materiałów, które – mam nadzieję – zostaną opublikowane.

Od 1 X 1995 r. ksiądz Jan Nieciecki został zatrudniony w Katedrze Historii Sztuki Nowożytnej w Instytucie Historii Sztuki na Wydziale Nauk Humanistycznych KUL, kierowanej do 2004 r. przez prof. dra hab. Jerzego Lileyko (do 30 IX 2003 r. pracował na etacie asystenta, od 1 X 2005 r. na etacie adiunkta).

W 2004 r. ksiądz Jan Nieciecki uzyskał tytuł doktora nauk humanistycznych w zakresie historii – historii sztuki na podstawie rozprawy doktorskiej: *Antoni Herliczka malarz polski XVIII wieku*, napisanej pod kierunkiem prof. dra hab. Jerzego Lileyko, nadany uchwałą Rady Wydziału Nauk Humanistycznych KUL.

Równocześnie z pracą w KUL ksiądz doktor pełnił swe obowiązki w Białymstoku, prowadząc wykłady w Archidiecezjalnym Wyższym Seminarium Duchownym, przewodnicząc Archidiecezjalnej Komisji Sztuki Kościelnej oraz Konserwacji Zabytków, biorąc też udział w redagowaniu tekstu Synodu archidiecezjalnego.

W kolejnych latach ksiądz Jan Nieciecki współpracował z Państwową Służbą Konserwatorską, głównie w Białymstoku, ale także w Lublinie, służąc konsultacjami naukowymi oraz biorąc udział w pracach projektowo-rekonstrukcyjnych przy zabytkowych budowach. Ksiądz Jan Nieciecki jest też członkiem zespołu redakcyjnego wydawanego od 1995 r. „Biuletynu Konserwatorskiego Województwa Podlaskiego”. Za współpracę tę oraz za popularyzowanie zabytków województwa podlaskiego (udział w programach telewizyjnych i radiowych, wywiady dla prasy, wykłady publiczne, przewodniczenie jury w konkursach plastycznych) w 2000 r. została mu przyznana przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego złota odznaka „Za opiekę nad zabytkami”. W 2004 r. za-

proponowano księdzu Janowi Niecieckiemu uczestnictwo w nowo powstałych Wojewódzkich Radach Ochrony Zabytków: w Lublinie i Białymstoku.

Wśród wielu obowiązków pasją księdza Jana Niecieckiego było przekazanie swej ogromnej wiedzy studentom historii sztuki. Ogromna wiedza, wyczuwanie formy pozwalały mu swobodnie poruszać się po różnych, trudnych nieraz meandrach sztuki. Jeśli dodamy do tego wspaniałą umiejętność opisu i analizy dzieła sztuki, barwnego opisu zabytku w kontekście jego symboliki, jako składnika ceremoniału lub obyczaju epoki, jawi się ksiądz Jan Nieciecki jako *Laudator temporis acti*.

PUBLIKACJE

KS. JANA NIECIECKIEGO

1975

1. *Nasza wiara w Chrystusa*, „Wiadomości Kościelne Archidiecezji w Białymstoku” 1(1975), nr 2-3, s. 184-188.

1976

2. *Śp. ks. Longin Maculewicz (1920-1976)*, „Wiadomości Kościelne Archidiecezji w Białymstoku” 2(1976), nr 3, s. 140-141.

1984

3. *Symposium o Marcinie Lutrze w 500. rocznicę jego urodzin, Białystok 19 XI 1983 r.*, „Studia Teologiczne. Białystok – Drohiczyn – Łomża” 2(1984), s. 288-292.
4. *Antoni Herliczka malarz białostocki z XVIII wieku*, „Studia Teologiczne. Białystok – Drohiczyn – Łomża” 2(1984), s. 296-306.
5. *Pierwsze rozpoznane dzieła wybitnego malarza XVIII w. Antoniego Herliczki*, „Summarius. Sprawozdania Towarzystwa Naukowego KUL” 13(1984), s. 183-188.

1988

6. *Haftowane epitafium*, „Spotkania z Zabytkami” 1988, nr 1, s. 55-57.
7. *Eucharystia w dziejach diecezji wileńskiej*, w: *Czytanki majowe 1988 r.* (z okazji przygotowania Archidiecezji w Białymstoku do II Archidiecezjalnego Kongresu Eucharystycznego i jubileuszu 600-lecia diecezji wileńskiej), Białystok 1988, s. 58-60 [wyd. Kuria Arcybiskupia w Białymstoku].

8. *Obecność Eucharystii w kulturze polskiej*, w: *Czytanki majowe 1988 r.*, Białystok 1988, s. 60-62 [wyd. Kuria Arcybiskupia w Białymstoku].

1989

9. *Nieznane malowidła w Łazienkach*, „Spotkania z Zabytkami” 1989, nr 1, s. 10-13.
10. *Wystrój snycerski z XVIII w. kościoła pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Białymstoku*, w: *Studia nad sztuką renesansu i baroku*, t. I, red. A. Maśliński, Lublin 1989, s. 55-111 + il. 32 [wyd. TN KUL]. Rec.: A. Oleksicki, „Białostocczyzna” 1990, nr 4, s. 41.

1990

11. *Budownictwo sakralne i kościelne w Archidiecezji w Białymstoku*, „Wiadomości Kościelne Archidiecezji w Białymstoku” 16(1990), nr 4, s. 87-95.

1991

12. *Zabytki sakralne Archidiecezji w Białymstoku*, „Kurier Poranny” 1991, nr 76.
13. *Białystok – najciekawsze obiekty*, „Kurier Poranny” 1991, nr 81.
14. *Bazylika prokatedralna w Białymstoku*, „Kurier Poranny” 1991, nr 88.
15. *Kalendarium prac Antoniego Herliczki*, „Białostocczyzna” 1991, nr 2, s. 10-13. [wyd. Białostockie Towarzystwo Naukowe].
16. *Kim był Antoni Herliczka?*, „Białostocczyzna” 1991, nr 3, s. 12-16 [wyd. Białostockie Towarzystwo Naukowe].
17. *Pomnik na serca matki i syna*, „Białostocczyzna” 1991, nr 4, s. 8-13 [wyd. Białostockie Towarzystwo Naukowe].

1992

18. *Antyk w dawnej Polsce*, „Spotkania z Zabytkami” 1992, nr 2, s. 9-11.
19. *Polski Wersal*, „Białostocczyzna” 1992, nr 2, s. 9-10 [wyd. Białostockie Towarzystwo Naukowe].
20. *Uwagi o wystawie: „Jan Klemens Branicki i jego dwór”*, „Białostocczyzna” 1992, nr 4, s. 58-60 [wyd. Białostockie Towarzystwo Naukowe].

1993

21. *Branicki i jego dwór*, „Spotkania z Zabytkami” 1993, nr 8, s. 45

1994

22. „Woń najpiękniejszego kwiatu na dawnej niwie ojczystej”. O białostockim epitafrum Izabeli z Poniatowskich Branickiej, „Roczniki Humanistyczne” 42(1994), z. 4, s. 235-258 [wyd. TN KUL].

1995

23. Najciekawsze obiekty sakralne Archidiecezji Białostockiej, „Czas Miłosierdzia” 1995, nr 9, s. 11.
24. Zabytkowe obiekty miasta Białegostoku, „Czas Miłosierdzia” 1995, nr 10, s. 13.
25. Archikatedra białostocka, „Czas Miłosierdzia” 1995, nr 11, s. 13.
26. Teatr seminaryjny, w: Archidiecezjalne Wyższe Seminarium Duchowne w Białymstoku 1945-1995. Księga jubileuszowa, red. S. Hołodok, Białystok 1995, s. 239-247 [wyd. AWSO].
27. Antoni Tallmann autorem portretów Branickich w kościele w Tykocinie, w: Studia nad sztuką renesansu i baroku, t. III, red. A. Maśliński, Lublin 1995, s. 181-223 [wyd. TN KUL]. Rec.: J. Lileyko, „Biuletyn Konserwatorski Województwa Białostockiego” 3(1997), s. 223-225 [wyd. Państwowa Służba Ochrony Zabytków Oddział Wojewódzki w Białymstoku].
28. Antoni Herliczka – autorem malowideł ściennych w pałacu Myślewickim w warszawskich Łazienkach, w: Studia nad sztuką renesansu i baroku, t. III, red. A. Maśliński, Lublin 1995, s. 225-260 [wyd. TN KUL]. Rec. J. Lileyko, „Biuletyn Konserwatorski Województwa Białostockiego” 3(1997), s. 223-225 [wyd. Państwowa Służba Ochrony Zabytków Oddział Wojewódzki w Białymstoku].
29. Opowieści o „Polskim Wersalu”. O tym jak Mirys ikonę „Pokrowa” do cerkwi w Szczytach malował, „Biuletyn Konserwatorski Województwa Białostockiego” 1 (1995), s. 35-40 [wyd. Państwowa Służba Ochrony Zabytków Oddział Wojewódzki w Białymstoku].

1996

30. Portrety Branickich, „Spotkania z Zabytkami” 1996, nr 2, s. 9-11.
31. Opowieści o „Polskim Wersalu”. O tym jak brytan hetmana Branickiego martwego wilka się przestraszył, „Biuletyn Konserwatorski Województwa Białostockiego” 2(1996), s. 53-58 [wyd. Państwowa Służba Ochrony Zabytków Oddział Wojewódzki w Białymstoku].

32. *O kolorystyce elewacji białostockiego pałacu Branickich*, „Biuletyn Konserwatorski Województwa Białostockiego” 2(1996), s. 59-63 [wyd. Państwowa Służba Ochrony Zabytków Oddział Wojewódzki w Białymstoku].

1997

33. *„Brat naszego Boga” Karola Wojtyły na scenie Teatru Seminaryjnego*, „Czas Miłosierdzia” 1997, nr 2, s. 12B-12C.
34. *Freski Antoniego Herliczki w kościele św. Andrzeja w Słonimiu*, „Skąd Nasz Ród” 1997, nr 1, s. 20.
35. *Pomnik serc*, „Spotkania z Zabytkami” 1997, nr 10, s. 32-33.
36. *Monument serc Stefana Mikołaja i Katarzyny Aleksandry Branickich w Białymstoku*, „Biuletyn Konserwatorski Województwa Białostockiego” 3(1997), s. 5-18 [wyd. Państwowa Służba Ochrony Zabytków Oddział Wojewódzki w Białymstoku].
37. *Opowieści o „Polskim Wersalu”. O tym, jak król August III na niedźwiedzia polował*, „Biuletyn Konserwatorski Województwa Białostockiego” 3(1997), s. 35-48 [wyd. Państwowa Służba Ochrony Zabytków Oddział Wojewódzki w Białymstoku].

1998

38. *Białostockie założenie przestrzenne w XVIII wieku*, w: *Studia i materiały: Ogrody*, 4(10), *Ogród Branickich w Białymstoku. Badania – Projekty – Realizacja* 1998, Warszawa 1998, s. 16-22 + wklejka [wyd. Ośrodek Ochrony Zabytkowego Krajobrazu. Narodowa Instytucja Kultury].
39. *Polski Wersal*, Białystok 1998, ss. 32 + il. 171 [wyd. Łuk].
40. *Tyczyńskie malowidła Antoniego Herliczki, wybitnego malarza dworu Jana Klemensa Branickiego*, w: *Z dziejów Tyczyna i regionu*, red. A. Zielecki, Tyczyn 1998, s. 373-401 [wyd. Urząd Miasta i Gminy Tyczyn].
41. *Opowieści o „Polskim Wersalu”. O tym, jak zwiedzano piękności parków i okolic Białegostoku*, „Biuletyn Konserwatorski Województwa Białostockiego” 4(1998), s. 29-47 [wyd. Państwowa Służba Ochrony Zabytków Wojewódzki Oddział w Białymstoku].
42. *Na marginesie książki Elżbiety Koweckiej „Dwór najrzędniejszego w Polsce magnata”*, Warszawa 1991, 1993, „Biuletyn Konserwatorski Województwa Białostockiego” 4(1998), s. 255-261 [wyd. Państwowa Służba Ochrony Zabytków Wojewódzki Oddział w Białymstoku].

43. *Białystok – miasto i wieś w ramach zespołu rezydencjonalnego*, w: *Miasto z widokiem na wieś*, red. B. Wierzbicka, Warszawa 1998, s. 125-152 + il. 11 [wyd. Towarzystwo Opieki nad Zabytkami].

1999

44. „*Pomieszkanie bardzo wielkiego pana*”, w: *Białystok. Oblicza miasta*, Białystok 1999, s. 25-28 [wyd. Łuk].
45. *Opowieści o „Polskim Wersalu”. O tym, jak ogród przenikał do pałacu*, „Biuletyn Konserwatorski Województwa Podlaskiego” 5(1999), s. 138-155 [wyd. Wojewódzki Oddział Służby Ochrony Zabytków w Białymstoku].
46. *Apoteoza Augusta II w białostockim pałacu Jana Klemensa Branickiego*, „Roczniki Humanistyczne” 47(1999), nr 4 (specjalny), s. 213-229 [wyd. TN KUL].

2000

47. *Dwór Jana Klemensa Branickiego w Białymstoku*, w: *Studia i materiały: Ogrody*, 9(15), *Ogród Branickich w Białymstoku. Badania – Projekty – Realizacja 1999-2000*, Warszawa 2000, s. 50-53 [wyd. Ośrodek Ochrony Zabytkowego Krajobrazu. Narodowa Instytucja Kultury].
48. *Malowidła ścienne Antoniego Herliczki w kościele pw. św. Andrzeja w Słominie*, w: *Sztuka ziem wschodnich Rzeczypospolitej XVI-XVIII w.*, red. J. Lileyko, Lublin 2000, s. 533-557 [wyd. TN KUL]. Rec.: Z. Tomczonek, „Białostoczczyzna” 2001, nr 1-2, s. 138-141 [wyd. Białostockie Towarzystwo Naukowe].
49. *Wzajemne przenikanie się przestrzeni pałacowej i ogrodowej na przykładzie osiemnastowiecznej rezydencji białostockiej*, w: *Studia nad sztuką renesansu i baroku*, t. IV, red. J. Lileyko, Lublin 2000, s. 263-304 + wkładka [wyd. TN KUL]. Rec.: Z. Tomczonek, „Białostoczczyzna” 2001, nr 1-2, s. 138-141 [wyd. Białostockie Towarzystwo Naukowe].
50. *Pałacyk Gościnny w Białymstoku – propozycja wystroju wnętrza i zagospodarowania otoczenia*, „Biuletyn Konserwatorski Województwa Podlaskiego” 6(2000), s. 83-109 [wyd. Wojewódzki Oddział Służby Ochrony Zabytków w Białymstoku]. Rec.: Z. Tomczonek, „Białostoczczyzna” 2001, nr 1-2, s. 138-141 [wyd. Białostockie Towarzystwo naukowe]. Rec.: A. Chwalibóg, *Projektowanie apokryficzne: Pałacyk Gościnny w Białymstoku – propozycja wystroju wnętrza i zagospodarowania otoczenia*, „Architekt” 4(2003), nr 3, s. 40-42.

2001

51. *Testament Jana Klemensa Branickiego*, w: *Studia i materiały do dziejów miasta Białegostoku*, t. V, red. H. Majecki, Białystok 2001, s. 7-27 [wyd. Białostockie Towarzystwo Naukowe].
52. „Polski Wersal” – *Białystok Jana Klemensa Branickiego*, „Biuletyn Historii Sztuki” 63(2001), nr 1-4, s. 295-314 + wkładka.
53. *Plan rezydencji białostockiej w czasach Jana Klemensa Branickiego*, „Biuletyn Konserwatorski Województwa Podlaskiego” 7(2001), s. 48-59 + wkładka [wyd. Wojewódzki Oddział Służby Ochrony Zabytków w Białymstoku].

2002

54. *Knoller Martin* [hasło], w: *Encyklopedia katolicka*, t. IX, Lublin 2002, s. 210-211 [wyd. TN KUL].
55. *Komaskowie* [hasło], w: *Encyklopedia katolicka*, t. IX, Lublin 2002, s. 434-435 [wyd. TN KUL].
56. *Nagrobek Branickich i kaplica św. Stanisława Kostki obrońcy Rzeczypospolitej przed „pohańcem” w kościele jezuitów w Krakowie*, „Roczniki Humanistyczne” 50(2002), nr 4 specjalny, s. 475-505 [wyd. TN KUL].

2004

57. *Freski Michelangela Palloniego wzorem dla malowideł ściennych w kościele w Siedlcach*, w: *Studia nad sztuką renesansu i baroku*, t. V, red. J. Lileyko, I. Rolska-Boruch, Lublin 2004, s. 239-256 [wyd. TN KUL].

2005

58. *Autobiogram, refleksje o Białymstoku*, w: *Artyści Białegostoku XVIII-XX wiek*, red. E. Kozłowska-Świątkowska, Białystok 2005, s. 127 [wyd. Białostocki Ośrodek Kultury].
59. *Herlička Antanas Jonas, Herliczka Antoni Johannes* [hasło], w: *Lietuvos dailininkų žodynas*, t. I: XVI-XVIII a., red. A. Palušyte, Vilnius 2005, s. 124-126 (4 szp.) [wyd. Kultūros, filosofijos ir meno institutas].
60. *Katedra Historii Sztuki Nowożytniej*, „Przegląd Uniwersytecki” 17(2005), nr 1-2, s. 57-58 [wyd. KUL].

2006

61. *Pałac Gościnny w Białymstoku (Guest Palace in Białystok)*, Białystok 2006 (ss. 80) [wyd. Prezydent Miasta Białegostoku].

62. *Cała Sarmacja była im domem. O treściach inskrypcji w krakowskim pomniku Branickich*, w: *Twórcy i dzieła. Studia z kultury artystycznej*, red. M. Kitowska-Łysiak, L. Lameński, I. Rolska-Boruch, Lublin 2006, s. 69-90 [wyd. KUL].
63. *Katedra Historii Sztuki Nowożytnej Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II. Zarys dziejów*, „Roczniki Humanistyczne” 54(2006), z. 4, s. 5-14 [wyd. TN KUL].
64. *Koleje życia Antoniego Herliczki, malarza polskiego XVIII wieku*, „Roczniki Humanistyczne” 54(2006), z. 4, s. 225-290 [wyd. TN KUL].

2007

65. „Avant-cour” białostockiej rezydencji, w: *Rola oświaty i szkolnictwa w procesie kształtowania się świadomości na pograniczu polsko-litewsko-białoruskim*, red. W. Śleszyński, Białystok 2007, s. 379-384 [wyd. Instytut Historii Uniwersytetu w Białymstoku, Naczelna Dyrekcja Archiwów Państwowych w Warszawie, Instytut Pamięci Narodowej – Oddział w Białymstoku i inni].
66. *Kilka uwag do rekonstrukcji przeddzieńca rezydencji Branickich w Białymstoku*, „Biuletyn Konserwatorski Województwa Podlaskiego” 13(2007), s. 147-158 [wyd. Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Białymstoku].
67. *Motywy antyczne w inskrypcjach krakowskiego pomnika Branickich*, w: *Mój Kościół w historię wpisany*, red. T. Kasabuła, A. Szot, Białystok 2007, s. 352-365 [wyd. Archiwum Archidiecezjalne w Białymstoku].
68. *Materiały do pomnika serca Jana Klemensa Branickiego w Białymstoku*, w: *Studia nad sztuką renesansu i baroku*, t. VIII, red. J. Lileyko, I. Rolska-Boruch, Lublin 2007, s. 169-186 [wyd. TN KUL].

2008

69. *Stołowacz, Lada i Hołowiesk – dwory starościńskie w ramach wielkiej rezydencji magnackiej*, w: *Dwór polski – zjawisko historyczne i kulturowe*, red. L. Kajzer, Kielce 2008, s. 39-74 [wyd. Stowarzyszenie Historyków Sztuki].
70. *Wizyta królewicza Karola w Białymstoku w roku 1758*, w: *Studia nad sztuką renesansu i baroku*, t. IX, red. J. Lileyko, I. Rolska-Boruch, Lublin 2008, s. 191-210 [wyd. TN KUL].

2009

71. *Ikonografia malowideł w kopule kaplicy św. Stanisława Kostki w katedrze lubelskiej*, w: *Polska i Europa w dobie nowożytnej. Prace naukowe dedykowane*

- Profesorowi Juliuszowi A. Chrościckiemu, red. T. Bernatowicz, W. Fałkowski, P. Migasiewicz, S. Mossakowski, A. Rottermund, W. Tygielski, M. Wardzyński, Warszawa 2009, s. 303-316 [wyd. Zamek Królewski w Warszawie].
72. *Ceremoniał powitania królewicza Karola na białostockim dworze Jana Klemensa Branickiego w 1758 roku*, „Acta Academiae Artium Vilnensis” 54(2009), s. 132-142 [wyd. Vilniaus dailes akademijos leidykla].
73. *Słowo wstępne*, w: *XV lat konkursu na najładniejszą szopkę podlaską „Nasza nadzieja w Betlejem”*, red. zbiorowa, Białystok [2009], s. 1 [wyd. Stowarzyszenie Rodzin Katolickich Archidiecezji Białostockiej].

2010

74. *Profesor – Proboszcz – Starszy Kolega*, w: *Świadek i nauczyciel wiary. Księdza infułata Zygmunta Lewickiego księga jubileuszowa*, red. A. Skreczko, T. Kasabuła, A. Szot, Białystok 2010, s. 211-213 [wyd. AWSD w Białymstoku].
75. *Opinia o koncepcji rewaloryzacji ogrodu przy Pałacyku Gościńnym w Białymstoku*, Białystok 2009, „Biuletyn Konserwatorski Województwa Podlaskiego” 15-16(2010), s. 52-57 [wyd. Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Białymstoku].
76. *Kaskada albo ogród czeremchowy Jana Klemensa Branickiego w Białymstoku*, w: *Studia nad sztuką renesansu i baroku*, t. X, red. I. Rolska-Boruch, Lublin 2010, s. 425-447 [wyd. TN KUL].

2011

77. *Salon parterów w Ogrodzie Branickich w Białymstoku, uwagi związane z jego restytucją*, w: *Parki i ogrody zabytkowe, ochrona i konserwacja. Ogród Branickich w Białymstoku, historia rewaloryzacji. Wydanie pokonferencyjne, Pałac Branickich w Białymstoku, 8-9 września 2010 r.*, red. A. Pieciul, J. Koller-Szumsk, S. Wicher, Białystok 2011, s. 61-78 [wyd. Urząd Miejski w Białymstoku, Biuro Kultury i Ochrony Zabytków].

2012

78. *Herliczka Antoni Jan*, w: *De Gruyter Allgemeines Künstler-Lexikon. Die Bildenden Künstler aller Zeiten und Völker*, t. LXXII, Berlin 2012, s. 174-176 (4 szp.) [wyd. Walter de Gruyter GmbH & Co. KG, Berlin/Boston].
79. *Inskrypcja na epitafium Jana Klemensa Branickiego w Kaplicy Jasnogórskiej*, w: *Ex voto. Studia dedykowane Ojcu Janowi Golonce OSPPE w 75. rocznicę urodzin i w 50. rocznicę święceń kapłańskich*, red. P. Mrozowski,

J. Żmudziński, Częstochowa 2012, s. 241-253, il. s. 687-688 [wyd. Jasnogórska Fundacja PRO PATRIA].

80. *Pałac Gościnny w Białymstoku (Guest Palace in Białystok)*, wyd. 2 poprawione i uzupełnione, Białystok 2012 (ss. 88) [wyd. Prezydent Miasta Białegostoku].

2013

81. *Radość bycia proboszczem dojlidzkim. Kazanie wygłoszone na pogrzebie ks. Stanisława Zdziecha, Dojlidy, 4.06.2013 r.*, „Wiadomości Kościelne Archidiecezji Białostockiej” 41(2013), nr 2, s. 132-137; przedruk: *Kazanie wygłoszone na pogrzebie Księdza Stanisława Zdziecha. Dojlidy, 4 czerwca 2013 roku*, „Strumień Życia. Pismo Parafii Niepokalanego Serca Maryi [w Białymstoku]”, 2013, nr 16 (30 VI), s. 4-7.

2014

82. *Rewaloryzacja Ogrodu Dolnego w ogrodzie Branickich w Białymstoku. Propozycja zakresu i rodzaju prac*, „Biuletyn Konserwatorski Województwa Podlaskiego” 20(2014), s. 7-118.
83. „Z tego samego rodu i święci promienie i Branicy światło otrzymali”. O roli świętego Stanisława Kostki w dziejach Branickich z Białegostoku. Wykład podczas inauguracji roku akademickiego w AWSD w Białymstoku 27.09.2014, „Wiadomości Kościelne Archidiecezji w Białymstoku” 42(2014), nr 3, s. 164-170.

REFERATY WYGŁOSZONE NA SYMPOZJACH PRZEZ KS. JANA NIECIECKIEGO

1. *Białystok – miasto i wieś w ramach zespołu rezydencjonalnego* – referat wygłoszony w dniu 23 V 1997 r. na sesji: *Miasto z widokiem na wieś*, zorganizowanej przez Towarzystwo Opieki nad Zabytkami w Warszawie w dniach 22-23 V 1997 r. (opublikowany).
2. *Malarstwo ścienne Antoniego Herliczki w kościele pw. św. Andrzeja w Słonimiu* – referat wygłoszony w dniu 24 IX 1997 r. na sesji: *Sztuka ziem wschodnich Rzeczypospolitej w XVI-XVIII w.*, zorganizowanej przez Katedrę Historii Sztuki Nowożytnej KUL w Lublinie w dniach 23-25 IX 1997 r. (opublikowany).
3. *Tyczyńskie malowidła Antoniego Herliczki, wybitnego malarza dworu Jana Klemensa Branickiego* – referat wygłoszony w dniu 14 III 1998 r. na sesji: *Z dziejów Tyczyna i okolic*, zorganizowanej przez Urząd Miasta i Gminy Tyczyn w Tyczynie w dniach 14-15 III 1998 r. (opublikowany).
4. *Wzajemne przenikanie się przestrzeni pałacowej i ogrodowej na przykładzie osiemnastowiecznej rezydencji białostockiej* – referat wygłoszony w dniu 21 V 1998 r. na sesji: *Pałac w ogrodzie*, zorganizowanej przez Towarzystwo Opieki nad Zabytkami w Warszawie w dniach 21-22 V 1998 r. (opublikowany).
5. *Ogrody w „polskim Wersalu” – Białymstoku Jana Klemensa Branickiego* – referat wygłoszony w dniu 10 V 2000 r. na sesji: *Ogród – iluzja – splendor. Mit rezydencji w Wersalu*, zorganizowanej przez Zamek Królewski w Warszawie i Instytut Sztuki PAN w Warszawie w dniach 9-10 V 2000 r. (opublikowany).
6. *Wykopiska archeologiczne z 2000 r. w świetle badań archiwalnych* – referat wygłoszony w dniu 11 V 2001 r. na sesji: *Ogród Branickich w Białymstoku. Badania – projekty – realizacja 1999-2000*, zorganizowanej przez Ośrodek Ochrony Zabytkowego Krajobrazu – Narodową Instytucję Kultury w Białymstoku w dniu 11 V 2001 r.

7. *Malowane elewacje miasta Białegostoku* – referat wygłoszony w dniu 5 VI 2001 r. na sesji: *Lublin – między Krakowem a Warszawą. Sztuka nowożytna*, zorganizowanej przez Katedrę Historii Sztuki Nowożytnej KUL w Kazimierzu n. Wisłą w dniach 4-5 VI 2001 r.
8. *Czy tak hetman Branicki urządziłby pałacyk żony?* – referat wygłoszony w dniu 7 VI 2003 r. na sesji: *Fundator i dzieło w sztuce nowożytnej*, zorganizowanej przez Katedrę Historii Sztuki Nowożytnej KUL w Kazimierzu n. Wisłą w dniach 6-8 VI 2003 r. (opublikowany).
9. *Ogród czarodziejki Armidy w Choroszczy Branickich* – referat wygłoszony w dniu 14 X 2003 r. na sesji: *Obraz i przyroda*, zorganizowanej przez Katedrę Historii Sztuki Średniowiecznej Europejskiej KUL w Lublinie w dniach 13-15 X 2003 r.
10. *Izabela z Poniatowskich Branicka i Stanisław August Poniatowski – relacje pomiędzy fundatorką a projektodawcą na przykładzie pomnika Jana Klemensa Branickiego w Białymstoku* – referat wygłoszony w dniu 31 V 2005 r. na sesji: *Fundator i dzieło w sztuce nowożytnej*, zorganizowanej przez Katedrę Historii Sztuki Nowożytnej KUL w Kazimierzu n. Wisłą w dniach 30 V – 1 VI 2005 r.
11. *Wystrój wnętrza Pałacyku Gościnnego w Białymstoku – propozycja projektowa i realizacja* – referat wygłoszony w dniu 30 XI 2005 r. na sesji wewnętrznej zorganizowanej przez Instytut Historii Sztuki KUL w Lublinie w dniach 26, 30 XI 2005 r. (opublikowany).
12. *Troska Kościoła o zabytki architektury sakralnej* – referat wygłoszony w dniu 18 V 2006 r. na VI Międzynarodowej Konferencji Naukowo-Technicznej: *Budownictwo sakralne i monumentalne 2006*, zorganizowanej przez Politechnikę Białostocką i Komitet Architektury i Urbanistyki PAN w Białymstoku w dniach 18 – 19 V 2006 r.
13. *„Jerozolima wyzwolona” Torqata Tassa polską epopeją narodową* – referat wygłoszony w dniu 26 V 2006 r. podczas cyklu referatów dotyczących kultury rycerskiej i dworskiej: *Średniowiecze odrodzone*, zorganizowanego przez Koło Naukowe Historii Studentów KUL w Lublinie dnia 26 V 2006 r.
14. *Ceremoniał powitania królewicza Karola księcia kurlandzkiego na dworze białostockim w 1758 r.* – referat wygłoszony w dniu 19 X 2006 r. na międzynarodowej konferencji: *Celebrations and everyday life in the Grand Duchy of Lithuania and its contexts*, zorganizowanej przez Wileńską Akademię Sztuk Pięknych i Instytut Kultury, Filozofii i Sztuki w Wilnie w dniach 19 – 20 X 2006 r. (opublikowany).
15. *Obecność antyku w polskiej kulturze nowożytnej. Pomnik Branickich w Krakowie* (wspólnie z ks. mgr Markiem Cieślukiem) – referat wygłoszony 25 IV

- 2007 r. w Lublinie, jako jeden z cyklu referatów głoszonych podczas zebrań Polskiego Towarzystwa Filologicznego – Koło Lubelskie (opublikowany).
16. „*Dom wojskowy*” Jana Klemensa Branickiego w Białymstoku – referat wygłoszony w dniu 22 VI 2007 r. na sesji: *Ceremoniał i obyczaj w XVI-XVIII wieku*, zorganizowanej przez Katedrę Historii Sztuki Nowożytnej KUL w Kazimierzu n. Wisłą w dniach 21-23 VI 2007 r. (opublikowany).
 17. *Stołowacz, Hołowiesk i Lada – starościńskie dwory w ramach wielkiej rezydencji magnackiej*, referat wygłoszony w dniu 18 X 2007 r. na seminarium: *Dwór polski – zjawisko historyczne i kulturowe*, zorganizowanej przez Stowarzyszenie Historyków Sztuki – Oddział w Kielcach w dniach 18-20 X 2007 r. w Kielcach (opublikowany).
 18. „*Najpiękniejszy kwiat na dawnej niwie ojczyznej*”. *O epitafium Izabeli z Poniatowskich Branickiej*, referat wygłoszony w dniu 13 II 2008 r. podczas panelu zorganizowanego w dwusetną rocznicę śmierci Izabeli Branickiej przez Klub Inteligencji Katolickiej w Białymstoku.
 19. *Motywy z „Jerozolimy wyzwolonej” Torquato Tassa w programie ideowym polskiej rezydencji XVIII wieku*, referat wygłoszony w dniu 2 IV 2008 r. na konferencji: *Z warsztatów badaczy oświecenia*, zorganizowanej przez Instytut Badań Literackich PAN – Pracownia Literatury Oświecenia w dniach 1-2 IV 2008 r. w Warszawie.
 20. *Białystok w czasach Jana Klemensa Branickiego*, referat wygłoszony w dniu 26 IX 2008 r. do biskupów polskich podczas sesji plenarnej Episkopatu Polski w Białymstoku.
 21. *Ikonaografia malowideł w kopule kaplicy św. Stanisława Kostki (Krzyża Trybunalskiego) w katedrze lubelskiej*, referat wygłoszony w dniu 17 XII 2008 r. podczas konferencji naukowej *Polska i Europa w dobie nowożytnej*, dedykowanej prof. Juliuszowi A. Chrościckiemu, zorganizowanej przez Zamek Królewski w Warszawie, Instytut Historii Sztuki UW i inne instytucje w dniach 16 – 17 XII 2008 r. w Warszawie (opublikowany).
 22. *Armida i Rinaldo w programie zespołu pałacowego w Choroszczy* – referat wygłoszony w dniu 23 VI 2009 r. na sesji: *Programy ideowe w przedsięwzięciach artystycznych XVI-XVIII wieku*, zorganizowanej przez Katedrę Historii Sztuki Nowożytnej KUL w Kazimierzu n. Wisłą w dniach 22-24 VI 2009 r.
 23. *Z daleka od centrum. Fundacje Jana Klemensa Branickiego w kościele w Tyczynie* – referat wygłoszony w dniu 18 XI 2009 r. na ogólnopolskiej konferencji naukowej: *Między Wrocławiem a Lwowem. Sztuka na Śląsku, w Małopolsce i na Rusi Koronnej od XVI do XVIII wieku*, zorganizowanej przez Instytuty Historii Sztuki Uniwersytetu Jagiellońskiego i Uniwersytetu Wrocławskiego w Krakowie w dniach 16-18 XI 2009 r.

24. *Rewaloryzacja zespołu pałacowego w Białymstoku po II wojnie światowej* – referat wygłoszony w dniu 8 XII 2009 r. w Białymstoku w ramach Akademii Muzealnej, utworzonej przez Muzeum Podlaskie w Białymstoku.
25. *Osiemnastowieczny ogród Vauclose w Białymstoku* – referat wygłoszony w dniu 11 IV 2011 r. na konferencji: *Z warsztatów badaczy oświecenia*, zorganizowanej przez Instytut Badań Literackich PAN – Pracownia Literatury Oświecenia w dniach 11-12 IV 2011 r. w Warszawie.
26. *Tradycja rodu Gryfitów w programie ideowym rezydencji białostockiej* – referat wygłoszony w dniu 27 VI 2011 r. na sesji: *Rola tradycji i innowacji w sztuce nowożytnej*, zorganizowanej przez Katedrę Historii Sztuki Nowożytnej KUL w Kazimierzu n. Wisłą w dniach 27-29 VI 2011 r.
27. *„Megaprogram ideowy” dominium Jana Klemensa Branickiego* – referat wygłoszony w dniu 21 X 2011 r. podczas Drugiego Kongresu Badaczy Wieku Osiemnastego zorganizowanego przez Polskie Towarzystwo Badań nad Wiekiem Osiemnastym i Wydział Polonistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie w dniach 19-22 X 2011 r.
28. *Osiemnastowieczne kurioza Branickich-Gryfitów* – referat wygłoszony w dniu 4 XI 2011 r. na sesji: *Curiosità, czyli koncept osobliwy*, zorganizowanej przez Instytut Historii Sztuki UKSW w Warszawie w dniach 3-4 XI 2011 r.
29. *Wystrój kościołów po Trydencie na przykładzie osiemnastowiecznych fundacji Jana Klemensa Branickiego* – referat wygłoszony w dniu 1 VI 2012 r. na sesji: *Sztuka po Trydencie*, zorganizowanej przez Instytut Historii Sztuki i Kultury Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie w dniach 31 V-1 VI 2012 r.
30. *Białystok Branickich* – referat wygłoszony w dniu 17 IX 2012 r. na międzynarodowej konferencji: *Człowieczeństwo Boga*, zorganizowanej przez Towarzystwo Teologów Dogmatyków w Białymstoku w dniach 17-19 IX 2012 r.
31. *Program ideowy dziedzinka pałacu Jana Klemensa Branickiego w Białymstoku – Leszek III i Julia, siostra Cezara* – referat wygłoszony w dniu 25 VI 2013 r. na sesji: *Dzieło sztuki nowożytnej w przestrzeni kulturowej*, zorganizowanej przez Katedrę Historii Sztuki Nowożytnej KUL w Kazimierzu n. Wisłą w dniach 24-26 VI 2013 r.